

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่สัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 158 คน
 2. ครูผู้สอน จำนวน 2,266 คน
- รวม จำนวนทั้งสิ้น 2,424 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 113 คน ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 339 คน รวมจำนวน 452 คน

การสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างมาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรคำนวณ กลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามานะ (Yamane, 1973, 108) คือ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อน = 5%

จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนโรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มหาจำนวนโรงเรียนแยกเป็นรายอำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ซึ่งจะได้จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
ขนอม	20	15
สิชล	46	32
ท่าศาลา	55	40
นบพิตำ	16	11
พรหมคีรี	21	15
รวม	158	113

ขั้นที่ 3 สุ่มหาจำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกเป็นขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ซึ่งจะได้จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด			รวม	จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่		เล็ก	กลาง	ใหญ่	
ชนอม	10	6	4	20	8	4	3	15
สีชล	16	19	11	46	12	13	7	32
ท่าศาลา	21	21	13	55	15	15	10	40
นบพิตำ	4	7	5	16	3	5	3	11
พรหมคีรี	11	5	5	21	9	3	3	15
รวม	62	58	38	158	47	40	26	113

ทำการสุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ซึ่งจะได้จำนวนและชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน จากตารางที่ 3 ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนได้นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973, 108) โรงเรียนละ 1 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 47 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 40 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 113 คน

2. สำหรับครูผู้สอน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2,266 คน ได้นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973, 108) จะได้ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 339 คน ผู้วิจัยจึงคำนวณสัดส่วนครูผู้สอนตามขนาดโรงเรียน จะได้ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนละ 3 คน ได้จำนวน 141 คน โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนละ 3 คน ได้จำนวน 120 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 3 คน ได้จำนวน 78 คน รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น จำนวน 339 คน

ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอและขนาด โรงเรียน

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง			
			จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม			
	ขนาด โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ผู้บริหาร โรงเรียน	ครู ผู้สอน	รวม
ชนอม	เล็ก	10	8	8	24	32
	กลาง	6	4	4	12	16
	ใหญ่	4	3	3	9	12
รวม		20	15	15	45	60
สีขต	เล็ก	16	12	12	36	48
	กลาง	19	13	13	39	52
	ใหญ่	11	7	7	21	28
รวม		46	32	32	96	128
ท่าศาลา	เล็ก	21	15	15	45	60
	กลาง	21	15	15	45	60
	ใหญ่	13	10	10	30	40
รวม		55	40	40	120	160
นบพิตำ	เล็ก	4	3	3	9	12
	กลาง	7	5	5	15	20
	ใหญ่	5	3	3	9	12
รวม		16	11	11	33	44
พรหมคีรี	เล็ก	11	9	9	27	36
	กลาง	5	3	3	9	12
	ใหญ่	5	3	3	9	12
รวม		21	15	15	45	60
รวมทั้งสิ้น		158	113	113	339	452

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่สัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 1 ฉบับ โดยโครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ ขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร 4 ด้าน ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดของสตีเวิร์ต (Steers) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 55 ข้อ เรียง ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ลักษณะขององค์กร
 - 1.1 ความชัดเจนของโครงสร้างขององค์กร จำนวน 5 ข้อ
 - 1.2 การนำเทคโนโลยีมาใช้ จำนวน 4 ข้อ
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม
 - 2.1 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก จำนวน 5 ข้อ
 - 2.2 บรรยากาศที่ดีในองค์กร จำนวน 7 ข้อ
3. ลักษณะของบุคลากร
 - 3.1 ความผูกพันต่อองค์กร จำนวน 6 ข้อ
 - 3.2 ความพอใจในการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ
4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ
 - 4.1 ความชัดเจนของการกำหนดเป้าหมาย จำนวน 4 ข้อ
 - 4.2 การบริหารทรัพยากร จำนวน 4 ข้อ
 - 4.3 สภาพแวดล้อมส่งเสริมการปฏิบัติงาน จำนวน 4 ข้อ
 - 4.4 ประสิทธิภาพของกระบวนการติดต่อสื่อสาร จำนวน 3 ข้อ
 - 4.5 ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ จำนวน 3 ข้อ
 - 4.6 การปรับตัวขององค์กรและการริเริ่มสิ่งใหม่ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านการผูกกระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้เกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน และมาตราส่วนประมาณค่าจัดอันดับ 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1964 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, 156-157) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 65 ข้อ เรียงตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	จำนวน 12 ข้อ
2. ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ
5. ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ
6. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ
7. ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	จำนวน 8 ข้อ
8. ด้านการผูกกระบบประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับปัจจัยการบริหารและการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้เกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน และมาตราส่วนประมาณค่าจัดอันดับ 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1964 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, 156-157)

มากที่สุด	ให้น้ำหนักเป็น	5	คะแนน
มาก	ให้น้ำหนักเป็น	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้น้ำหนักเป็น	3	คะแนน
น้อย	ให้น้ำหนักเป็น	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้น้ำหนักเป็น	1	คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 และ 3 ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สมศักดิ์ ไชยภาค (สมศักดิ์ ไชยภาค, 2545, ภาคผนวก) ส่วนตอนที่ 2 ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ เพ็ญเกียรติ ดวงสุวรรณ (เพ็ญเกียรติ ดวงสุวรรณ, 2545, ภาคผนวก) โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีปัจจัยการบริหารของ สเตียร์ส (Steers, 1977) และแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน จากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือ รวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อมูล ในการสร้างเครื่องมือ และการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้างขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม และดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของข้อคำถามให้กะทัดรัด เข้าใจง่าย พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
5. นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุง พร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน ครูและผู้สอน จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 45 คน แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach α -Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.964
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้ ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ออกหนังสือเพื่อแจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ไปนำส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 452 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 452 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคำนวณค่าสถิติดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติและขนาดโรงเรียน คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหาร และระดับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายระดับปัจจัยการบริหาร และระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981, 182 อ้างถึงใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2527, 85) ตามรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหาร หรือระดับการประกันคุณภาพภายในภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหาร หรือระดับการประกันคุณภาพภายในภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหาร หรือระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหาร หรือระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหาร หรือระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, 144) แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

- 0.80 ขึ้นไป หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
- 0.60 - 0.79 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
- 0.40 - 0.59 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
- 0.20 - 0.39 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
- ต่ำกว่า 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

2.4 การค้นหาตัวพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) เพื่อพยากรณ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4